

DÁTUM NARODENIA ĽUDOVÍTA ŠTÚRA

Zasvätení znalci životopisu Ľudovíta Štúra i kultúrno-osvetoví pracovníci opakovane upozorňujú na nejasnosti okolo presného dátumu narodenia Ľudovíta Štúra. Naposledy sa o tomto probléme diskutovalo na vedeckom seminári, ktorý sa konal pri príležitosti 195. výročia Štúrovho narodenia v Múzeu Ľ. Štúra v Modre 28. – 29. októbra 2010.

Na seminári odzneli podnetné príspevky o Štúrovi ako filozofovi, o jeho jazykovednom diele a koncepcii slovanskej vedy, o spore J. Kolára a Ľ. Štúra, o estetike slovenského romantizmu a Štúrovi, o vzťahu Ľ. Štúra a evanjelickej a. v. cirkvi či o štúrovských bádaniach českej slovakistky Zdenky Sojkovej a i. Debatovalo sa aj o problémoch ďalšieho výskumu štúrovskej a obrodenskej problematiky v súvislosti s budúcim významným jubileom – 200. výročím narodenia Ľ. Štúra v roku 2015, pričom sa pertraktovali úlohy spracovania a vydania komplexnej vedeckej monografie o živote a diele či spracovanie podrobného biografického kalendária Ľ. Štúra, naliehavá potreba vydania Štúrovho diela či spracovanie personálnej bibliografie od roku 1957 (po vydaní Ormisovej *Bibliografie*) a ďalšie témy. Pri tejto príležitosti sa hovorilo aj o dátume Štúrovho narodenia.

NEJASNOSTI OKOLO DÁTUMU NARODENIA Ľ. ŠTÚRA

V odbornej literatúre, v životopisných kalendáriách i v popularizačných príspevkoch sa uvádzajú dva dátumy Štúrovho narodenia: **28. októbra 1815 a 29. októbra 1815**. Prvý dátum sa opiera o rodinnú tradíciu, druhý dátum je uvedený v matrike pokrstených ev. a. v. farnosti v Zay-Uhrovci.

Najlepší znalec genealógie rodiny Štúrovcov Pavel Horváth v tejto súvislosti píše:

„Aj keď sa Ľudovít Štúr stal v polovici 19. storočia vedúcou osobnosťou slovenského národného a politického hnutia, dátum jeho narodenia sa až donedávna neuvádzal jednotne, kládol sa buď na 28., alebo 29. október 1815. Túto nejednotnosť zapríčinil už viac ako pred sto rokmi Jozef Miloslav Hurban, ktorý dátum v matričnom zápise o jeho krste (29. 10.) pokladal za dátum narodenia a uviedol ho v Štúrovom životopise. Ľudovít Štúr sa však podľa rodinnej tradície narodil o deň skôr, teda 28. 10. 1815 a tento dátum potom vo svojich osobných spisoch dôsledne uvádzal.“ (P. Horváth: *Rodokmeň a osudy rodiny Štúrovcov*. Bratislava 1988, s. 55)

V genealogickej tabuľke *Rodina Samuela Štúra a jej potomstvo* P. Horváth uvádza dátum narodenia Ľ. Štúra 29. 10. 1815 (citované dielo, s. 149).

Žiaľ, ani taký hodnoverný a presný autor, akým bezpochyby P. Horváth bol, necituje nijaké osobné spisy Ľ. Štúra, v ktorých by bol uvedený ako dátum jeho narodenia deň 28. 10. 1815. Takého doklady v osobných dokumentoch Ľ. Štúra (vysvedčenia, cestovné pasy či osobné Štúrove zápisy) sa nenachádzajú ani v Múzeu Ľ. Štúra v Modre, ani v jeho rukopisnej pozostalosti v Archíve literatúry a umenia SNK v Martine.

Ako je to teda s dátumom narodenia Ľ. Štúra? Máme prijať dátum jeho narodenia podľa údajnej rodinnej tradície 28. 10. 1815, alebo uvádzať dátum jeho krstu podľa matričného záznamu 29. 10. 1815 ako dátum narodenia?

JOZEF MILOSLAV HURBAN O NARODENÍ ĽUDOVÍTA ŠTÚRA

„Ľudovít Štúr narodil sa podľa tradície dňa 28. októbra 1815. Podľa dokumentu písaného, hodnoverného, v rukách mojich sa nachádzajúceho, narodený a pokrstený bol dňa 29. októbra 1815. Celý ten dokument stoj tu. Znie on nasledovne:

Matrika evanj. Zay-Uhrovská, o narodení a krstu bl. p. (blahoslavené paměti) slavného Národovca, našeho Ľudovíta, toto doslovně obsahuje:

„Anno, 1815 baptisatus est per Steph. Schimko, p. t. Ecclesiae Evang. Zay-Ugroczensis V. D. Ministrum, sub. Nro. curr. 95 die 29 mensis Octobris Ludovicus; parentes: Samuel Štúr, Anna Michalecz, Rector in Zay-Ugrócz; susceptores. Johannes Kiš, com consorte Elisabetha; Michael Schimko c. consorte Anna; Anna Pettko, Stephani Schimko. VD. Ministri consors et Maria Hnátek.“ (V preklade): Roku 1815 pokrstený bol Štefanom Šimkom, slova božieho kazateľom ctenej evanjelickej cirkvi v Zay-Uhrovci, pod radovým číslom 95 dňa 29. októbra Ľudovít; rodičia: Samuel Štúr, Anna Michalcová, učiteľ v Zay-Uhrovci; kmotrovia: Ján Kiš s manželkou Alžbetou; Michal Šimko s manželkou Annou; Anna Petková, manželka Štefana Šimku, sl. b. kazateľa, a Mária Hnátková.“ (J. M. Hurban: *Ľudovít Štúr. Slovenské pohľady*, 1, 1881, s. 56; tenže: *Ľudovít Štúr*. Bratislava 1959, s. 27 – 28).

Podľa údajov J. M. Hurbana tento výpis z matriky pokrstených vyhotovil 27. novembra 1867 Matej Szvatý, farár v Zay-Uhrovci. Matrika pokrstených zay-uhrovskej ev. a. v. farnosti je uložená v Štátnom archíve v Nitre.

INÉ DOKLADY O NARODENÍ ĽUDOVÍTA ŠTÚRA

Podľa rukopisnej *Rodinnej knihy Štúrovcov* v rubrike „Rok a deň narodenia a krstu“ pri mene Ľudovít Veleslav Štúr

je uvedený dátum 28. – 29. 10. 1815 (rukopis uložený v Archíve literatúry a umenia SNK, Martin, sig. 26G 3). Na pôvodnom náhrobníku Ľ. Štúra na cintoríne v Modre je dokonca dátum Štúrovho narodenia uvedený 22. okt. 1815.

Rodinná kniha
1710000000

cirkva Ev. v. Hlohovskej

Foto

Meno kresťan a rodné alebo priezvisko	Mätarstvo	Zpôsob zivnosti alebo zarietku	R o d i n a k r o n i k a		
			Narodenia a krsta	Sobádu	Smrti a pohrebu
Ev. Štúr, rod. Ev. Štúr	1710	1710	1815 29/10		1874 7/4
Anna Štúrová	1710	1710	1851 27/7		1874 7/4
Karol Štúr	1710	1710	1853 28/8		1853 28/8
Karol Štúr	1710	1710	1851 1/11		1851 1/11
Karol Štúr	1710	1710	1808 28/8		1808 28/8
Karol Štúr	1710	1710	1844 29/10		1844 29/10
Karol Štúr	1710	1710	1845 28/8		1845 28/8
Karol Štúr	1710	1710	1846 29/10		1846 29/10
Karol Štúr	1710	1710	1849 29/10		1849 29/10
Karol Štúr	1710	1710	1850 28/8		1850 28/8
Karol Štúr	1710	1710	1855 28/8		1855 28/8
Karol Štúr	1710	1710	1818 28/8		1818 28/8
Karol Štúr	1710	1710	1818 28/8		1818 28/8

Zápis o Štúrovom narodení v Rodinnej kronike Štúrovcov

Dátum narodenia Ľ. Štúra 29. 10. 1815 uvádzajú vo svojich knižných monografiách Zdenka Sojková: *Skvitne ešte život* (1965), Ján Juríček: *Ľudovít Štúr* (1971), Ján Hučko: *Život a dielo Ľudovíta Štúra* (1984) a Vladimír Forst: *Ľudovít Štúr* (1986). Tento dátum Štúrovho narodenia sa najčastejšie uvádza aj vo vedeckých štúdiách, odborných, jubilejných či popularizačných príspevkoch, článkoch, správach a i. Dátum 29. 10. 1815 uvádza aj *Slovenský biografický slovník*, zv. V, Martin 1992, s. 532.

Zdenka Sojková, dôverná znalkyňa života a diela Ľ. Štúra, po prečítaní konceptu tohto článku v liste z 9. novembra 2010 autorovi príspevku napísala nasledujúci list:

„Milý pane docente,

chci Vám poďakovať za urychlenou zaujímavou informáciou o pracovnej konferencii 28. a 29. 10., i o problematike sporného data Štúrova narodenia, ktorá sa tam objavila ako veľmi naléhavá vzhľadom k nedalekému 200. výročiu. Preto také se jí asi chcete už nyní ve svém příspěvku zabývat.

Pro mne byl a je rozhodující Ambrušův a Matulův názor a jejich argumenty pro den 28. 10. Článek Josefa Ambruše se mi teď nepodařilo vyhledat, ale zato jsem našla důležité pojednání Vladimíra Matuly *Kedy sa narodil Ľudovít Štúr?* (*Literárny týždenník*, 15. 12. 1995, č. 51 – 52), v němž je mimo jiné také zmínka o mém řešení tohoto problému v knize *Skvitne ešte život* (1965): „Autorka spor-

nú otázku vyriešila priam diplomaticky, konštatovaním, že v jednej z izieb skromného dvojizbového bytu rodiny Samuela Štúra sa narodil druhorodený syn, ktorého 29. októbra 1815 pokrstili menom Ľudovít.“

Pri „Štúrových storočnici“ roku 1956 uvádzali datum narodenia 28. 10. Vladimír Matula v reprezentatívnej monografickej štúdiu *Ľudovít Štúr* (Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava), Jiří Horák (v pražskom časopise *Československá ethnografie*, IV, č. 1), Karol Golán (ve sborníku *Ľudovít Štúr. Život a dielo 1815 – 1856*. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava) a Zdenka Sojková ve *Fragmentech z knihy o Štúrovi* (*Slovenské pohľady*, LXXII, č. 1 – 2, s. 12: „... dve izby. V jednej sa narodil 28. októbra 1815 druhorodený syn Ľudovít.“

V knižnom vydání jsem neměla důvod tento údaj měnit. Před prvním vydáním *Skvitne ešte život* r. 1965 jsem o tom diskutovala s dr. Karolem Rosenbaumem, který si to velmi přál. Sám asi přijal názor Mrázův a Pišútův o dnu narodenia 29. 10. – a tento názor pak už prevažoval od let sedmdesátých, jak upozorňuje Matula. V letech šedesátých se ještě diskutovalo. Např. rukopisný fond Ľudovít Štúr v LAMS, který zpracoval Pavol Vongrej, uvádí roku 1963 datum 28. 9. (zřejmě překlep místo 28. 10.); ale o rok dříve trvá Milan Pišút na datu narodenia 29. 10. v druhém vydání významné publikace *Dejiny slovenskej literatúry* (Vydavateľstvo Obzor, Bratislava). Stejný názor o 29. 10. ostatně Pišút zastával už v letech třicátých (*Elán*, VI, č. 2).

Abych uspokojila dr. Rosenbauma a abych se nechtěně nedostala do rozporu s Josefem Miloslavem Hurbanem a Milanem Pišútem, rozhodla jsem se mlčet o dnu narodenia a raději se zmínit jen o křtu 29. října. Bylo to zcela ve shodě s oním latinským záznamem v uhrovské církevní matrice, o který se opírá Štúrův životopisec Hurban (v *Slovenských pohľadech* r. 1881), protože obsahuje důležitý údaj: že dne 29. 10. Ľudovít „baptisatus est“ – pokrstený bol... Tento údaj však Hurban zcela libovolně pozměnil: „narodený a pokrstený bol dňa 29. októbra“...

Musím Vás tedy poprosit, pane docente, abyste laskavě opravil tu mylnou informaci o knize *Skvitne ešte život*. – Je dobře, že se o té problematice znovu vážně diskutuje, argumentuje...

Se srdečným pozdravem

Zdenka Sojková“

Summa summarum: Pred bádatelmi sa otvára úloha ďalšieho detailného skúmania, objavenia a štúdia najmä archívnych materiálov (osobných dokladov), na základe ktorých sa bude môcť definitívne ustáliť dátum narodenia jednej z najvýznamnejších osobností slovenských národných dejín. Ľudovít Štúr si to iste zaslúži.

Doc. PhDr. Augustín Maťovčík, DrSc.